

JP KOSKINEN

SEITSEMÄS
TEMPPELI-
HERRA

RISTIRETKI II

LIKE

JP Koskiselta on aiemmin ilmestynyt seuraavat romaanit
Like Kustannuksen julkaisemana:

Ristin ja raudan tie – Ristiretki I (2022)

Haukansilmä (2021)

Hukkuva maa (2020)

Tulisiipi (2019)

Helppoa rahaa (2018)

Kannibaalien keittokirja (2017)

© JP Koskinen & Like Kustannus /
Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

LIKE

Like Kustannus
Helsinki
www.like.fi

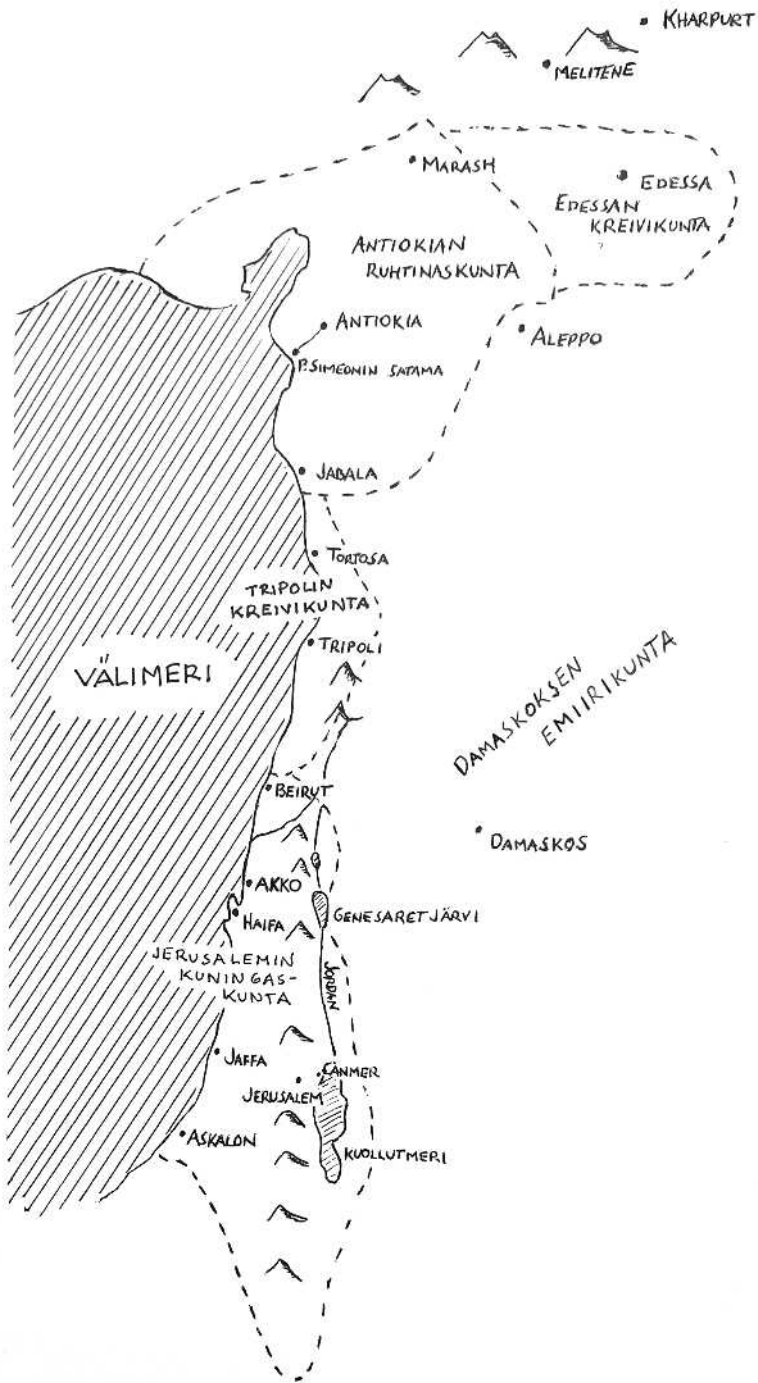
ISBN 978-951-1-44554-8

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

*”Meistä, jotka olimme länsimaalaisia,
on tullut itämaalaisia.
Siitä, joka oli roomalainen tai frankki,
on tullut galilealainen tai Palestiinan asukas.”*

– FOUCHER DE CHARTRES

PROLOGI

Raskain mielin ja sydän murhetta tulvillaan tartun vielä kerran kuluneeseen sulkakynääni. Kaupunki ympärilläni on täynnä huutoa ja valitusta. Jokaisessa kadunkulmassa pyhät miehet rukoilevat avukseen Jumalaa ja Hänen pyhimyksiään. Kauppiaat pakkaavat kultarahojaan säkkeihin ja katoavat kaupungista yön pimeyden turvin. Pöydälläni vesikannun pinta väreilee lähestyvän vihollisarmeijan ratsujen tärisyttäessä maankamaraa. Kristikunnan aika on käymässä vähiin.

Minun on kirjoitettava loppuun sukuni ja Jerusalemin kuningaskunnan historia, sillä pian kumpaakaan ei enää ole. Jumala yksin tietää, etten tee sitä mieluusti vaan hammasta purren. Mutta teen sen, koska kukaan muu ei tekisi sitä yhtä vilpittömin sydämin kuin minä. Teen sen myös siksi, että kirjoitukseni jäisi opiksi ja varoitukseksi kaikille heille, jotka mieluummin halkaisivat solmun miekallaan kuin uhraavat aikaa sen aukaisemiseen. Olkoon muistiinpanoni samalla katkera muistutus kaikille niille, jotka kuvittelevat, että maailmassa on vilpittömyyttä rakkautta. Kaksiseitsemättä kevättä nähneenä voin väittää tietäväni, että he ovat väärässä.

I OSA

PYHÄN HAUDAN
VARTIJAT

1. LUKU

Minä, Elvira Canmore, synnyin armon vuonna 1125, kuusikolmatta vuotta Jerusalemin valloituksen jälkeen. Isäni Johannes oli imeväisenä ollut oman isänsä mukana kukistamassa saraseeneja. Hän oli jo rintalapsena nähnyt heittokoneiden kivien surisevan kaupunginmuurien ylitse, kuullut miekkojen ilkeät kirahdukset ja haistanut veren etovan löyhkän. Niin hän ainakin minulle kertoi Canmeren muurien suojissa.

Linnamme sijaitsi Kuolleen meren länsipuolella, Jumalan hylkäämällä vuorenrinteellä Juudean autiomaan reunalla. Isäni oli saanut alueen läänityksekseen muutamia vuosia isoveljeni Raimondin syntymän jälkeen. Linnan korkeimmasta tornista saattoi kirkkaalla ilmalla nähdä Jerusalemin utuisena silhuettina. Tai ainakin veljeni väittivät niin, sillä minun silmäni eivät koskaan olleet niin tarkat, että olisin nähnyt muuta kuin maanpiirin yllä lepäävän tyhjyyden.

Canmer oli alkujaan rakennettu temppeleiherrain toimesta valvomaan Jerusalemin itäpuolella kulkevaa kauppätietä. Sen pystysuorana kohoavien muurien suojissa oli makuusalit ja talit, kolkko kappeli ja suunnaton vesisammio. Temppeleiherrat olivat jättäneet linnan isäni haltuun ja vannottaneet tätä valvomaan ympärillä levittäytyvää tyhjyyttä. Lähiseutujen lammaspaimenet maksoivat isälleni veroja mutta se ei tietääkseni riittänyt juuri mihinkään, kuten äitini Agnes jaksoi aina muistuttaa.

Canmer oli kolkko mutta turvallinen linna. Se sulki meidät sisäänsä ja maailman ulos. Meidän ei tarvinnut kantaa huolta saraseeneista eikä saraseenien meistä. Olimme syrjässä kaikesta, ja kun Jerusalemin kolmas kuningas Balduin II kuoli armon vuonna 1131, isäni sai siitä tiedon vasta seuraavana vuonna.

Opin lukemaan jo ennen kuin kovapäinen isoveljeni Raimond tunsu vielä kuuttakaan kirjainta. Muistan, kuinka istuimme kaikki itäisessä tornissa kuuntelemassa opettajaamme Milesia, jossa ei ni mestään huolimatta ollut ritarillisuuden häivääkään. Olimme kaikki syventyneet piirtotauluihimme, Raimond, minä, Joscelin, Maria ja Johannes. Pikku-Mikael ei ollut vielä silloin syntynyt. Yhtäkkiä tajusin osaavani lukea savitauluun raapustettuja merkkejä.

– Jeesus Kristus, Vapahtajamme, hihkaisin kykenemättä hilitsemään itseäni.

Raimond katsoi minua kulmat kurtussa. Hänen silmänsä menivät jo lapsena ikävällä tavalla kieroon, kun hän suuttui.

– Miles opettaa meitä poikia, ei sinua Elvira!

– Sinua saakin opettamalla opettaa. Päätäsi pitää tahkota kuin tylsää veistä eikä valmista tule.

– Hiljaa!

Suljin suuni ja asetin sormeni pöydälle. Sileät, kapeat ja kalpeat sormeni, mihin ne ovatkaan vuosien saatossa kadonneet? Miles löi minua kepillä niin, että kynteni olivat seuraavana aamuna mustat. Vielä nytkin tunnen sormenpäissäni tuon iskun.

– Jumala varjelkoon sinua ylpeydeltä, nainen! Miles murahti.

Kepin isku sinetöi kohtaloni. Kun veljeni tulevina vuosina keskittyivät sitomaan hauberkkiensä ja rintapanssareidensa solkia, öljyämään rengaspaitoja ja korjaamaan suitsia laiminlyöden niin lukemisen kuin kirjoittamisenkin, istuin minä harmaantuvan Milesin kanssa autiossa tornissa. Hän inhosi minua ja minä häntä, mutta tarvitsimme toisiamme. Ilman minua äiti olisi hää-

tänyt Milesin matkoihinsa, sillä Mariaa opiskelu ei kiinnostanut. Ilman Milesin oppitunteja minun olisi taas pitänyt joka hetki auttaa veljiäni, kun he kolhivat toisiaan linnan pölyisellä pihalla. Osasin kyllä ratsastaa paremmin kuin Joscelin ja Raimondillekin hävisin vain niukasti, mutta silti osakseni lankesi vain raskaiden varusteiden kiinnitys ja siirtely.

– Elvira on vahva kuin härkä, Raimond pilkkasi minua aina, kun kannoin satulaa takaisin talliin.

– Aivan kuin äiti, Maria tirskahti.

– Älkää pilkatko äitiä, Joscelin sanoi hyvin totisena.

– Mutta minä osaan lukea ja kirjoittaa eikä sitä samaa voi sanoa teistä kaikista!

– Minä osaan koskettaa kielellä nenääni, Johannes hihkasi ja alkoi muikistella kuin vähämielinen.

Pikku-Mikael seurasi hänen esimerkkiään ja pian linnanpiha kaikui veljesten naurusta ja kiljahduksista. Ei siis ollut mikään ihme, että isä myöhemmin uskoi juuri minun haltuuni kaikki sukumme tärkeät asiakirjat.

Eräänä marraskuisena päivänä armon vuonna 1136 istuin porttitornissa oikomassa Raimondin kypärää hänen kahdennentoista syntymäpäivänsä kunniaksi. Päivä oli synkkä ja pimeä niin kuin jokainen talvipäivä Juudean erämaan reunamilla. Jostakin autiuden keskeltä kuului hevosen pärskähdys. Ääni liihotteli tasangon halki talvea pakanevan perhosen lailla.

Riensin uteliaana ikkunaan. Koko kesän jatkunut helle oli kuivattanut erämaan kaivot ja polttanut heinän niin, ettei yksikään ritari ollut poikennut luonamme aikoihin. Tuijotin silmät kivitäen matalaa ohdakkeiden täplittämää kumpua, jonka takaa keltaiseksi korventunut tie luikerteli kohti linnaa.

Ensin luulin näkeväni vain ratsukon varjon, kunnes tajusin, että sekä hevonen että mies olivat pukeutuneet mustaan. Hevo-

sen maata viistävä loimi oli tosin pölystä harmaa ja siinä näkyi reikiä aivan kuin sen ylitse olisi karannut säikähtänyt lammaslauma. Punaisella kirjailtu orjantappurakruunu oli haalistunut melkein olemattomiin. Ritari oli kuumuudesta huolimatta kääriytynyt mustaan viittaansa ja vain hänen harmaantunut päänsä erottui vaaleana pilkkuna tummuuden keskeltä. Ritarin vierellä ratsasti raihmaisella aasilla niin laiha aseenkantaja, että hän olisi kyennyt piiloutumaan kannattelemansa peitsen taakse.

Muistin, kuinka isäni oli kymmenen vuotta aikaisemmin saapunut linnaan juuri samalla tavalla. Hän oli ilmestynyt aavikon keskelle kuin tyhjästä. Vaikka olin silloin ollut vasta pieni lapsi, en muistanut hänen näkemisensä aiheuttaneen minussa sellaista uteliaisuuden sekaista pelkoa kuin tunsin nyt ratsukkoja katsoessani.

Ratsastajat lähestyivät laskusiltaa tuskastuttavan hitaasti. Heitin Raimondin kypärän sylistäni ja kiiruhdin hameen helmoja kannatellen portaikkoon.

Isä oli jo linnan pihalla. Hän kiskoi mustia metsästyshansikkaita tiukemmin käteensä ja oikoi viittaansa tyytymättömän näköisenä. Arvatenkin hän olisi halunnut pukea ylleen temppeliherrain viitan, vaikka hän ei ollut kuulunut ritarikuntaan enää vuosikausiin.

– Nostakaa portti! hän huusi vartijoille, jotka tarttuivat heti väkipyöriin ja alkoivat kirskuttaa ruosteista kettinkiä.

Raimond, Joscelin, Johannes ja Mikael törmäsivät pihamaalle hikisinä ja punaisina kuten heillä oli tapana. Maria tyytyi pysyttelemään varjossa, jottei pilvien välistä pilkistävä aurinko olisi pillannut hänen kalpeaa hipiäänsä.

Laskusilta kumisi pahaenteisesti mustan ritarin ratsun alla. Vasta kun hänen hevosensa miltei tallasi isän varpaille, hän nykäisi ohjaksista ja seisahtui.

– Tervetuloa Canmeren linnaan, sir Canmore.

Ritari tuijotti isää ainoalla näkevällä silmällään, sillä nyt huomasi, että hänen oikea silmänsä oli sokaistu, ja laskeutui ratsunsa selästä sanomatta sanaakaan. Hän pyyhkäisi harmaita hiuksiaan ja katsoi isää tuimasti. Hänen vasemmasta kädestään puuttui keskisormi ja aloin tuumia, että hänen täytyi olla monissa taisteluissa kunnostautunut ritari.

– Olet siis viimeinkin ymmärtänyt, että Jumalan hyvistä yrityksistä huolimatta olen yhä elossa?

– Kyllä. Olin Antiokiassa, kun tieto Bohemond II kuolemasta saapui.

Ritari naurahti kuivasti ja laski kätensä miekkansa kahvalle. Hänen kädenselkensä nahka oli yhtä rosoreunaista, kiiltävää arpea. Kun hän kääntyi katsomaan meitä, pelkäsin niin, että olin laskea alleni.

– Hän sai ansionsa mukaan. Ovatko nämä lapsiasi?

– Ovat. Tämä tässä on Raimond. Hän täytti tänään kaksitoista vuotta. Tässä on Elvira, tämä on Joscelin. Tuo varjoissa viihtyvä neiti on Maria ja tämä pikku herra on Johannes nuorempi. Ja tuo, jonka nenä näyttää alati vuotavan, on Mikael.

Miehen ilme synkistyi sitä mukaan, kun isä esitteli meidät hänelle. Kun hän kuuli Mikaelin nimen, hänen kasvonsa alkoivat tummeta ärtymyksestä.

– Jumala lienee antanut miehelle ja vaimolle käskyn lisääntyä ja täyttää maa mutta sitä tehtävää ei tietävästi annettu yksin sinulle!

– Ja tuolta saapuukin vaimoni Agnes, isä jatkoi välittämättä ivallisesta huomautuksesta.

Äidin ilmestyessä pylväikön varjosta pihamaalle ritari hätäkähti. Ensimmäistä kertaa hänen järkähtämättömyytensä rakoili.

– Tässä maassa täytyy vaimon totisesti olla vankka selvitäkseen hengissä kuudesta lapsivuoteesta, hän mumisi.

– Tässäkö on surullisen kuuluisa isäsi, joka tappoi äitiparkasi murheeseen ja jätti sinut selviytymään niin kuin parhaiten taisit? äiti kysyi.

Isä naurahti ja laski kätensä äidin hartioille.

– Kyllä. Tässä on isäni Mikael Canmore, Ylämaan lahja Pyhälle maalle.

Ja Jumala minua armahtakoon, hän se meidän kaikkien suureksi suruksi ja kauhuksi oli.

2. LUKU

Joskus myrskyn edellä ilma linnan sisällä muuttui tukahduttavaksi. Aavikon yli puhaltava tuuli tuntui pakkaantuvan torneihin ja saleihin niin, että kukaan ei voinut välttää päänsäryltä. Sir Canmore oli kuin myrsky, joka lankesi yllemme mustana ja synkkänä.

Olimme kaikki saaneet kuulla, kuinka isoisämme oli ensimmäisten joukossa kivunnut Jerusalemin muurien yli Herran vuonna 1099 ja vallannut kaupungin saraseeneilta. Sir Canmore oli pitkän pyhiinvaelluksensa aikana kadottanut rakastettunsa, meidän isoäitimme Michellen, rakastunut kreikkalaiseen naiseen ja huhujen mukaan siittänyt tämän kanssa pojan. Kun hän jälleen löysi rakastettunsa, hän halusi salata tekonsa ja pyysi Antiokian ruhtinas Bohemondia tappamaan rakastajattarensa ja äpäräpoikansa. Tosin olin kuullut myös, ettei siinä ollut mitään perää ja isäni veli oli jollakin tavalla sekaantunut asiaan.

Äitimme Agnes kertoi meille, kuinka Canmore oli paholaisen lailla väijynyt niin latinalaisten kuin kreikkalaistenkin ruhtinaiden kintereillä koko pyhiinvaelluksen ajan. Hän tiesi myös kertoa, että isoisä oli Jerusalemissa kahlannut veressä ja uskottomien suolissa. Kun tähän vielä lisättiin se, että hän oli hyljännyt vaimonsa, emme kyenneet kuvittelemaan jumalattomampaa ihmistä kuin isoisämme. Siksi töllistelimme sir Canmorea pelonsekaisen kun-

nioituksen vallassa. Minä ihmettelin, kuinka kukaan nainen oli koskaan voinut rakastaa häntä.

Sir Canmoren aseenkantaja, pitkä ja hontelo poika, oli vähämielinen. Saraseenien tapana oli sanoa hulluja ihmisiksi, joita Jumala oli koskettanut. Sir Canmoren aseenkantajaa Jumala oli ilmeisesti koskettanut liian pitkään. Hän oli luonnottoman hoikka ja hänen naurunsa muistutti aasin hirnuntaa.

– Hänen nimensä on Juudas, sir Canmore sanoi minulle salissa, kun tuijotin hänen jalkojensa juureen istahtanutta kumma-jaista.

– Kukaan Jumalaa pelkäävä ihminen ei anna pojalleen nimeä Juudas, sanoin.

Sir Canmore naurahti kuivasti ja hieroi auringon ryppyisiksi paahtamia poskia.

– Hänen isänsä ei totisesti pelännyt Jumalaa mutta hän ei ollut se, joka antoi tälle otukselle tuon kirokun nimen. Minä nimesin hänen uudestaan, jotta hän ei unohtaisi isänsä pahoja tekoja vaan muistaisi ne hamaan kuolemaansa saakka.

Minusta moinen julmuus oli tarpeetonta mutta en uskaltanut väittää vastaan.

– Kuka hänen isänsä sitten oli? kysyin.

Sir Canmore naurahti uudestaan ja potkaisi Juudasta kylkeen.

– Hae kirstuni!

Juudas ampaisi pystyyn ja luikahti salista ulos kuin olisi paennut tulipaloa. Ennen kuin ehdin edes hengähtää, hän palasi takaisin kantaen sylissään kyynärän pituista kirstua. Sir Canmore otti kirstun ja sively sitä nelisormisella kädellään.

– Juudaksen isästä en halua puhua sanaakaan, hän sanoi ja aukaisi kirstun salvan, – mutta tässä on hänen veljensä.

Hän nosti arkusta jotakin, joka näytti minusta ensin vain tulkulta kuivunutta heinää. Kun hän käänsi mytyn toisin päin, näin

hampaiden päältä irvistyksen vetäytyneet halkeilleet huulet ja tummalla langalla umpeen neulotut silmät.

– Luojan tähden, sir Canmore! Kuinka Bohemond II:n pää voi olla sinulla? isä huudahti.

En tiedä, mitä isoisäni vastasi, sillä minun piti rynnätä salista ulos, jotten olisi antanut ylen. Kun hiivin takaisin, pää lepäsi pöydällä, ja Raimond tökki sitä veitsensä kahvalla.

– En voi ymmärtää sinua enkä millään muotoa hyväksy päätöksiasi. Olet saattanut maailmaan liudan lapsia, joiden osana ei tule olemaan muuta kuin syntiä ja kurjuutta, sir Canmore sanoi.

Isä naurahti ja pörrötti Raimondin hiuksia.

– Eikö kuningaskunta tarvitse ritareita? Etkö itsekin ole vaeltanut moneen kertaan Palestiinan halki suojellen pyhiinvaeltajia saraseeneilta niin ansiokkaasti, että sinut tunnetaan niin Kairossa kuin Damaskoksessakin?

– Se, mitä minä teen, ei kuulu sinulle. Olisi kaikkien edun mukaista, että kuningaskunta luhistuisi ja hukkuisi omaan vereensä. Ja mitä ritareihin tulee, eikö temppeleihin ole kylliksi taistelevia rakastavia miehiä? Ei kai sinun tarvitse saattaa niitä maailmaan tusinoittain?

– Olisitko toivonut minun jäävän veljeskunnan palvelukseen?

Sir Canmore tuhahti ja löi harmistuneena kädensyrjällä Juudasta poskelle.

– En ole koskaan kuullut mitään typerämpää kuin veljeskunta, joka rukoilemisen sijaan kulkee ympäri maata haastamassa riitaa. Jo se, että olit perustamassa tuota paholaisten veljeskuntaa, on niin suuri synti, ettet voi koskaan sovittaa sitä.

– Temppeleherrana oleminen oli synti ja heistä eroaminen oli synti. Kun vielä luettelet viakseni sen, että minulla on vaimo ja lapsia, on minun vaikea ymmärtää, kuinka minun olisi pitänyt elää miellyttääkseni sinua?

– Hölmö! Ei sinun pidä minua miellyttää vaan Jumalaa! Olet antanut lihanhimon sokaista silmäsi ja ahneuden tukahduttaa sielusi.

Isä naurahti ja haroi kiharaa tukkaansa. Hänen nahkaiset hanskkaansa kiittelivät kynttilän valossa.

– En tiedä, miten voisin puolustaa itseäni. Ilmeisesti oma elämäsi on ollut niin hurskasta, ettei mikään mitä minä teen, voi saada hyväksyntääsi.

Sir Canmore tarttui isän hiuksiin niin nopeasti, ettei isä ehtinyt älähtääkään. Hän tukisti tätä kuin koulupoikaa ja hellitti otteensa vasta, kun Raimond syöksähti häntä kohti veitsi kädessään. Kuu-
lin vain, kuinka metalli parkaisi ja salama leimahti salin hämäryy-
dessä. Samassa hetkessä Raimondin veitsi kilahti jalkojeni juureen ja sir Canmore seisoi miekka kädessään Raimondin edessä.

– Älä koskaan ryntää vihollista kohti kuin ärsytetty pässi! Jos olisit ottanut jakkaran suojaksesi, olisit voinut onnistua iskemään minua reiteen tuolla pikku veitselläsi ennen kuin olisin halkaissut sinut kahtia.

Raimond vapisi. Sitten näin jotain outoa. Isoisäni hymyili ja taputti Raimondia poskelle.

– Sinussa on sisua enemmän kuin isässäsi on koskaan ollut.

Samassa äiti ryntäsi saliin Ibrahim vanavedessään. Ibrahim oli vääräuskoinen lääkäri, jonka isä oli ostanut Jerusalemissa, jotta meidän ei tarvitsisi matkata erämaan halki etsimään apua vavoihimme.

– Enkö ole tuhat kertaa sanonut, ettei sisällä leikitä aseiden kanssa? äiti tivasi ja tuijotti silmät palaen vuoroin sir Canmorea ja vuoroin Raimondia.

– Varsinkin herran, joka on jo menettänyt toisen silmänsä taisteluissa, olisi syytä olla varovainen, Ibrahim lisäksi.

Sir Canmore murahti ja astui kohti Ibrahimia. Hän painoi

miekkansa takaisin huotraan ja tuijotti ainoalla silmällään Ibrahimin lempeään hymyyn vääntyneitä kasvoja.

– Sokaisin itse silmäni, sillä se viekoitteli minua syntiin.

Äiti vingahti kuin kepistä saanut koira ja katsoi sir Canmorea tyrmistyneenä.

– Luoja armahtakoon miestäni tulemasta isänsä kaltaiseksi!

– Jos halusit rangaista itseäsi sokaisemalla silmäsi, eikö olisi ollut parempi sokaista vasen silmä? Taistelussa näkevä silmäsi jää kilven taakse ja olet sokea kuin pöllö päiväsaikaan, jos haluat käyttää miekkaa paremmalla kädelläsi.

– Musulmaaniensa viisauksia! Sinun kaltaisesi miehet kykenen halkaisemaan yhtä helposti myös vasemmalla kädellä niin kauan kuin siinä on yksikin sormi jäljellä!

– Etkö Ibrahim tiedä, että hän on Nelisorminen ritari, ritari jota kaikki pelkäävät Gazasta Antiokiaan asti! Raimond kivahti ja potkaisi Ibrahimia sääreen.

Äiti tarttui Raimondia paidanselkämyksestä ja nosti tämän ilmaan yhtä helposti kuin lattialle unohtuneen viitan. Hän pystyi halutessaan oikaisemaan hevosenkengän paljain käsin.

– Älä kolhi Ibrahimia! Luuletko, että meillä on joka vuosi varaa ostaa uusi lääkäri!

En tiedä millainen mellakka olisi syntynyt, ellei Juudas olisi alkanut hirttua kuin aasi. Hänen viiltävä äänensä sai kaikki vaike-nemaan ja peittämään korvansa. Ibrahim käytti tilaisuutta hyväkseen ja poistui salista. Äiti teki hänelle seuraa, mutta käski ensin sir Canmorea korjaamaan irvokkaan pään pois parhaalta pöydältään. Isä sen sijaan alkoi nauraa sydämensä kyllyydestä. Vasta kun balsamoitu pää oli suljettu takaisin kirstuun, Juudas vaikenä.

Sir Canmore ei viipynyt luonamme kuin muutaman päivän. Hän sanoi, että kala ja vieraat alkoivat haista kolmessa päivässä. Hänen

vierailunsa aikana Ibrahimin kesy korppi katosi, kunnes löytyi etelätornin oveen naulattuna. Sir Canmore totesi Juudaksen vihaavan musulmaaneja siksi paljon, että Ibrahim sai olla onnellinen, ettei oveen oltu naulattu muuta kuin vähäinen luontokappale. Minua hän ei kyennyt puheillaan pettämään. Olin pahoillani Ibrahimin puolesta, sillä hän oli opettanut korpille muutaman sanan arabiaa kotikäväänsä lievittääkseen. Ibrahim oli joskus kyynelsilmin kuunnellut lemmikkiään, kun hän oli luullut, ettei kukaan ollut näkemässä.

– Uskonveljesi teurastavat puolustuskyvyttömiä kristittyjä kuin lampaita ja sinä suret järjetöntä lintua, sir Canmore tuhahti kivutessaan ratsunsa selkään.

Seisoimme koko perhe rivissä hyvästelemässä häntä. Jopa Miles oli laskeutunut alas tornistaan ja kokoili viittansa helmoja, etteivät ne olisi koskettaneet maata sen paremmin kuin Ibrahimiaakaan.

- Jumalatonta opettaa lintua puhumaan, Miles mumisi.
- Linnutkin ovat Jumalan luomia, Ibrahim sanoi.

Sir Canmore haukotteli ja otti ohjokset käteensä. Pilvien lomasta pilkistävä aurinko sai hänen kasvonsa näyttämään entistäkin uurteisemmilta.

- Linnutkin? Vaiko ainoastaan linnut? hän hymähti.
- Jääkää hyvästi sir Canmore. Jos lähtisitte nyt heti, voisitte ehtiä ennen iltaa Jerusalemiin, äiti sanoi.
- Älkää suotta huolehtiko puolestani, lady Agnes. En pelkää pimeää.

Sir Canmore katsoi meitä kyllästyneen näköisenä ja jäi tuijotamaan minua ja Raimondia.

– Itse asiassa minulla on liikaa tavaraa mukamani, hän sanoi ja alkoi kaivaa satulalaukkujaan.

Mahassani tuntui nipistelyä, kun hän nosti esiin kirstun ja nahkahihnoilla sidotun kirjan.

– Ota sinä tämä, Raimond. Voit asettaa sen vaikka koristeeksi sänkyysi päähän, hän sanoi ja heitti Raimondille kirstun, jonka sisällä oli Bohemond II:n pää.

Raimondin riemunkiljahdusta säesti äidin tuskastunut huokaus.

– Ja sinulle, arvoisa neiti, jätän tämän, hän jatkoi ja ojensi minulle repaleisen kirjansa. – Minulla ei ole siihen enää mitään lisättävää, sillä kirjoittaminen on silkkaa turhuutta. Älä kuitenkaan hävitä sitä, sillä olkoon se opiksi kaikille niille, jotka luulevat olevansa jotakin mitä eivät ole.

Sen sanottuaan hän kannusti ratsunsa laukkaan ja syöksyi ulos Canmeren portista kuin paholainen olisi ollut hänen kintereillä. Juudas kiiruhti hänen peräänsä yrittäen hoputtaa aasiaan parempaan vauhtiin laihoilla säärillään.

– Jumalan siunausta myös teille, sir Canmore, isä mumisi.

– Viimeinkin, äiti henkäisi.

Niin sain ristikseni isoisäni tarinan. Syliini sysättiin homeinen kirja, kun veljeni sai Antiokian ruhtinaan irti leikatun pään. Tosin Raimond kadotti sen hyvin pian, sillä pikku-Mikael hautasi pään maahan eikä sitä löytynyt enää koskaan.

Illalla kynttilän valossa avasin kuivuudessa kiristyneet nahka-
hihnat. Kirjan kannet haisivat kuin rankkasateessa kastunut koira. Pergamentti oli paksua ja osa sivuista oli irronnut niin, että ne putosivat syliini. Joillakin sivuilla muste oli levinnyt aivan kuin ne olisivat kastuneet sateessa, toisaalla oli taas ruskeita tahroja, joita epäilin kuivuneeksi vereksi. Vannoin pyhästi Neitsyt Marian kautta, etten lukisi isoisäni kirjoitusta vaan polttaisin sen. Luettuani muutaman sivun vannoin polttavani sen seuraavana aamuna. Seuraavana aamuna vannoin polttavani sen illalla, illalla vannoin polttavani sen jälleen seuraavana aamuna.

Nyt tuosta hetkestä on kulunut jo yksikuudetta vuotta ja yhä vannon, että huomenna poltan kirjan tuhkaksi. Varsinkin nyt,

kun saraseenit kolkuttavat Jerusalemin portteja, voisi olla viisasta hävittää kaikki tiedot suvustani ja syntyperästäni. Toisaalta, jos Luoja suo meille voiton, olisi suuri vahinko heittää hukkaan suuri mahdollisuus. Ehkä siksi haluan kopioimalla puhtaisiin pergamentteihin säilyttää tarinan joka alkaa: ”*Vietettyäni kolme vuotta autiomaassa päätin tappaan Bohemondin omin käsin.*”

3. LUKU

Mikael

Vietettyäni kolme vuotta autiomaassa päätin tappaa Bohemondin omin käsin. Kuoppaisia poskiani peitti musta parta ja tukkani kasvoi takkuisena pitkälle selkääni. Ei kulunut päivääkään, etten olisi muistellut Jerusalemin valtausta. Öisin kuulin kuolevien kirkaisuja ja tunsin mätänevän lihan pehmeuden käsissäni. Kesti kuitenkin kolme pitkää vuotta, ennen kuin ymmärsin kärsimyksieni johtuvan yksin Bohemondista.

Varusteeni olivat käyneet minulle löysiksi ja ne hiersivät luitani tylsän veitsen lailla. Miekka tuntui suunnattoman painavalta käsissäni. Viittani oli kulunut puhki. Gambesonini olivat hiiret nakertaneet riekaleiksi. Kun istuin täysissä varusteissa luolan suulla, hyväntekijäni saapui kantaen ruokakoria käsivarrellaan. Hän katsoi minua pelästyneen näköisenä ja laski korin hiekalle turvallisen matkan päähän.

– Miksi olet pukeutunut tuolla tavalla, Mikael Erakko?

Hän oli aasilla ratsastaen tuonut uskollisesti minulle ja läheisessä luolassa asuvalle mystikolle ruokaa yli vuoden ajan. Hän luuli minua pyhäksi mieheksi enkä koskaan vaivautunut korjaamaan hänen erehdystään. Luultavasti munkin kaavun päälleen pukeutunut veljeni Malcolm oli ennen katoamistaan maksanut siitä, että hän huolehtisi meistä.

– Olen lähdössä, Myriel. Jumalalla on vielä yksi tehtävä minua varten.

Myriel teki ristinmerkin ja suuteli kädessään olevaa sormusta. Hänen poskensa hehkuivat matkan rasituksesta. Orjantappurapensaaseen sidottu aasi hirnahti vihlovasti.

– Jumalan siunausta sinulle. En tosin usko, että jaksat kävellä varusteissasi edes tasangolle.

– Otan aasisi, Myriel. Olen Jumalan asialla. Tulin erämaahan karitsana mutta lähden täältä leijonana. Sinun asiasi voi odottaa, minun ei.

Hän katsoi minua silmät suurina muttei sanonut sanaakaan. Nousin vaivalloisesti ylös ja laahustin hänen ohitseen. Aasi parahti tuskasta, kun kipusin sen selkään. Myrielillä oli mukanaan vain yksi vesileili.

– Tasangolla on pieni lähde. Löydät sen, kun etsit valkean kiven. Ota saviruukkuni ja täytä se lähteestä ennen kuin yrität palata kylään. Jää hyvästi, sanoin.

Syyrian kuuma aurinko paistoi pilvettömältä taivaalta ja hiki vuoti kasvoilleni. Kukkivat ohdakkeet olivat värjänneet kukkuloiden rinteet purppuralla, ja kellastuneet heinätupot aaltoilivat laiskan tuulenvireen pyyhkiessä niiden ylitse. Hiekan seasta erottui hevosen valkea kallo ja katkenneen miekan kahva.

Ajattelin Jerusalemia ja kylmät väreet alkoivat vilistää selkääni pitkin. Muistin Michellen itkettyneet silmät, Annan ruhjotun ruumiin ja loputtomana virtaavan veren. Muistin Pyhän Haudan kirkon: Manuelin ja Marian mädäntyneet päät, Tancredin kalpeat kasvot. Bohemond oli tappanut Marian ja hänen poikansa, hän oli repinyt minut eroon vaimostani Michellestä ja laillisesta pojastani Johanneksesta. Hän oli polkenut minut jalkoihinsa uskoen, etten enää koskaan voisi nousta häntä vastaan. Mutta hän oli erehtynyt.

Kun seuraavan illan hämärtyessä Jerusalemin muurit kohosi-

vat viimein edessäni, olin purskahtaa itkuun. Rengaspaita poltti ihoani ja nahkahihnat olivat syöpyneet lihaani. Selkäni oli niin jäykkä, etten voinut katsoa taivaisiin kurottautuvia torneja. Rat-sastin pää painuksissa avonaisesta portista sisään. En yrittänyt muistella, mistä kohtaa olin kolme vuotta aikaisemmin syöksynyt kaupunkiin.

Onnistuin laskeutumaan aasin selästä kolhimatta itseäni pahemmin ja seisoin juuri miettimässä, mitä minun pitäisi tehdä, kun suunnattoman lihava mies pysähtyi viereeni. Hän tuijotti ny-reän näköisenä kasvojani ja viittani alta pilkistävää kotkaksi taot-tua miekankahvaa.

– Anteeksi jos häiritsen rauhaasi, muukalainen, mutta mistä olet saanut tuon miekan? mies kysyi ja hieroi pulleaa leukaansa.

– Sain sen isältäni joka sai sen omalta isältään. Eikö tässä kau-pungissa saa kantaa miekkaa joutumatta siitä tilille jokaisen vas-taantulijan kanssa?

Miehen silmät vetäytyivät viiruksi ja hän alkoi nauraa kuin järkensä kadottanut.

– Totisesti, se olet sinä etkä kukaan muu! hän hihkui ja sulki minut syliinsä.

Olin jo aikeissa ojentaa häntä, kun tajusin, että mies oli vanha ystäväni Genovelis, genovalainen kauppias, joka oli aikoinaan liit-tynyt kristikunnan armeijaan, ei taistellakseen vaan tehdäkseen kauppoja.

– Oletko se tosiaan sinä, Genovelis? Ajat ovat olleet kaup-piaille suosiolliset, kun olet entisestään pullistunut.

– Ja sinä Mikael, isket yhä totuuden kuin juuri teroitettun veitsen jokaisen vastaantulijan sydämeen, Genovelis naurahti. – Kaikkien pyhimysten nimeen, oletko noussut kuolleista kuin Vapahtajamme aikoinaan? Voisin tarjota sinulle viiniä, jos lupaat kertoa minulle, kuinka olet siinä, vaikka kaikki ovat kilvan julistaneet kuolemaasi.